

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka
a soudců JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **P. Z.**, zastoupeného JUDr. Václavem Bubeníkem, advokátem se sídlem Cihlářova 4, Moravská Třebová, proti žalovanému: **Krajský úřad Pardubického kraje**, se sídlem Komenského náměstí 125, Pardubice, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 1. 11. 2010, č. j. 52 A 26/2010 - 29,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

[1] Žalobce (dále „stěžovatel“) podal včasnou kasační stížnost proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích, kterým byla zamítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí Krajského úřadu Pardubického kraje (dále „žalovaný“) ze dne 25. 3. 2010, č. j. KrÚ 19578/2010/ODSHI/13. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání stěžovatele proti rozhodnutí Městského úřadu Lanškroun ze dne 26. 1. 2010, č. j. MULA 3102/2010, jímž byl stěžovatel uznán vinným ze spáchání přestupku podle § 22 odst. 1 písm. d) zákona č. 200/1990 Sb., zákona o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o přestupcích“). Tohoto přestupku se měl stěžovatel dopustit tím, že se jako podezřelý ze zavinění dopravní nehody odmítl podrobit

na výzvu policisty vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem, čímž porušil ustanovení § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu).

[2] Krajský soud žalobu stěžovatele zamítl, neboť jeho námitky [týkající se nedostatečného ztotožnění stěžovatele jako pachatele přestupku podle § 22 odst. 1 písm. j) a l) zákona o přestupcích a v návaznosti na tuto skutečnost nenaplnění skutkové podstaty přestupku podle § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích] shledal nedůvodnými.

II. Obsah kasační stížnosti

[3] Stěžovatel uplatnil důvody kasační stížnosti vymezené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."), a tedy namítá nesprávné právní posouzení věci krajským soudem, vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž bylo vycházeno, je v rozporu se spisem, a dále nepřezkoumatelnost rozhodnutí krajského soudu.

[4] Předně stěžovatel odkazuje na své argumenty uvedené v žalobě, z nichž podle jeho názoru vyplývá nezákonnost všech rozhodnutí vydaných v této věci. Co se týká nesprávného právního posouzení, za zásadní považuje otázku vztahu provozu na pozemních komunikacích a přestupků z tohoto provozu plynoucích, problematiku oprávnění vyzvat ke zkoušce na přítomnost alkoholu osobu, která nevykonává činnost rozhodnou pro tuto zkoušku (není řidičem), a dále materiální hodnocení odmítnutí podrobit se této zkoušce a nepříznivých následků tohoto odmítnutí v podobě sankce.

[5] Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku stěžovatel spatřuje v tom, že krajský soud nepřezkoumal všechny důvody vedoucí k podání žaloby. Otázka oprávněnosti učinění výzvy k podrobení se dechové zkoušce je předběžnou otázkou k oprávněnosti dalšího postupu příslušných orgánů. Pokud je předpokladem přestupkového jednání účast v provozu a v důsledku tohoto má dojít k objasnění okolností na základě výzvy k dechové zkoušce, není jasné, zda je možné trestat i takovou osobu, která se provozu neúčastní nebo neúčastnila. Podle stěžovatele nebylo dostatečně prokázáno, že stěžovatel se provozu účastnil, a proto nemohlo ani dojít k uložení sankce.

[6] Výpověď svědka M., který stěžovatele jakožto řidiče účastnícího se dopravní nehody označil, byla brána jako důvěryhodná a pravdivá, nicméně co se týká tvrzeného způsobení dopravní nehody, označení vozu a jeho barvy, nebylo prokázáno nic. Proto má stěžovatel za to, že závěry o skutkovém stavu věci nejsou v souladu s tím, co je uvedeno ve spisu.

[7] Stěžovatel rovněž činí rozpornou skutečnost, že nevyhověl výzvě příslušné osoby k podrobení se zkoušce na alkohol. Je totiž materiálně odlišnou situací, kdy výzvě není vyhověno proto, že žalobce sám dobrovolně přiznal konzumaci alkoholu; v takovém případě je nadbytečné dechovou zkoušku činit, neboť je jasný její závěr. Co do účelu sledovaného zákonem má stěžovatel za to, že výzvě vyhověl tím, že uznal konzumaci alkoholu. Navíc poukazuje na ustanovení § 47 odst. 2 zákona o silničním provozu, podle něhož je dána povinnost zdržet se konzumace alkoholických nápojů účastníkům dopravní nehody. Stěžovatel má tedy za to, že platnou právní úpravu neporušil.

[8] Na základě uvedených důvodů stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

[9] Ve svém vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný toliko uvedl, že se zcela ztotožňuje s napadeným rozsudkem krajského soudu.

IV. Argumentace Nejvyššího správního soudu

[10] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody v kasační stížnosti uvedenými, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[11] Nejprve se Nejvyšší správní soud zabýval tvrzenou nepřezkoumatelností napadeného rozsudku krajského soudu, neboť v případě shledání existence této vady je zpravidla další přezkum rozhodnutí soudu prvního stupně bezpředmětný. Touto vadou soudního rozhodnutí se ostatně soud musí zabývat i tehdy, pokud by ji stěžovatel nenamítal (srov. § 109 odst. 3 s. ř. s.). V případě napadeného rozhodnutí však soud takovou vadu neshledal.

[12] Za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů je možné považovat i takové rozhodnutí soudu, které opomíjí přezkoumat některou z uplatněných žalobních námitek (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, publ. pod č. 787/2006 Sb. NSS), resp. takové rozhodnutí soudu, z jehož odůvodnění není zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě, a to zejména jde-li o právní argumentaci, na níž je postaven základ žaloby (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, publ. pod č. 689/2005 Sb. NSS).

[13] Krajský soud se v nyní projednávaném případě nicméně srozumitelně a dostatečným způsobem vypořádal se všemi důvody uplatněnými v žalobě. Z kasační stížnosti přitom není zcela jasné, se kterými žalobními námitkami se krajský soud podle stěžovatele dostatečně nevypořádal. Pokud se jedná o námitky uvedené v části kasační stížnosti č. IV., konkrétně, zda je nutné před učiněním výzvy k podrobení se vyšetření na přítomnost alkoholu mít za prokázanou skutečnost, že vyzývaná osoba byla účastníkem provozu na pozemních komunikacích, krajský soud se k této námitce vyjádřil na s. 6 – 7 napadeného rozsudku.

[14] Nejvyšší správní soud tedy mohl přistoupit k hmotněprávnímu posouzení věci. V první řadě bylo třeba zabývat se podstatou přestupku podle § 22 odst. 1 zákona o přestupcích ve spojení s § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu, který je stěžovateli kladen za vinu. Podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu je *řidič povinen podrobit se na výzvu policisty, příslušníka Vojenské policie, zaměstnavatele, ošetřujícího lékaře nebo strážníka obecní policie vyšetření podle zvláštního právního předpisu ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem*. Podle ustanovení § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích se přestupku dopustí ten, kdo *v provozu na pozemních komunikacích se přes výzvu podle zvláštního předpisu odmítne podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti nebyl ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou, ačkoliv takové vyšetření*

není spojeno s nebezpečím pro jeho zdraví. Zvláštním předpisem, na který obě uvedená ustanovení odkazují, je zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů.

[15] Aby došlo k naplnění skutkové podstaty přestupku ve smyslu uvedených ustanovení, musí dojít ke kumulativnímu naplnění následujících podmínek: 1. přestupek je spáchán v provozu na pozemních komunikacích, 2. řidič (přestupce) je kvalifikovaně vyzván k podrobení se vyšetření, zda při řízení vozidla nebyl ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou, 3. tomuto vyšetření se řidič odmítne podrobit, 4. vyšetření není spojeno s nebezpečím pro jeho zdraví. Pokud je dostatečně prokázáno splnění všech vymezených podmínek, dojde k naplnění skutkové podstaty přestupku podle § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích.

[16] Ze spisového materiálu vyplývá, že stěžovatel byl kvalifikovaně vyzván k tomu, aby se podrobil vyšetření na přítomnost alkoholu, přičemž tomuto vyšetření se odmítl podrobit (povaze tohoto odmítnutí bude věnována pozornost níže). Stěžovatel svoji argumentaci staví na tvrzení, že v okamžiku výzvy k podrobení se vyšetření na přítomnost alkoholu nebyl řidičem a neúčastnil se provozu na pozemních komunikacích. Tím tedy zpochybňuje naplnění podmínky vymezené pod bodem 1, totiž že přestupek byl spáchán v *provozu na pozemních komunikacích*.

[17] V daném případě došlo k následujícím relevantním událostem:

- Dne 22. 8. 2009 v 15.55 byla Policii ČR oznámena dopravní nehoda, ke které mělo dojít v obci Krasíkov na silnici č. II/368 u zastávky ČSAD.
- Při dokumentaci dopravní nehody byli policisté informováni ze strany druhého účastníka dopravní nehody (p. M.), že na této nehodě mělo mít účast vozidlo zn. Peugeot 405, státní poznávací značky x. Řidič tohoto vozidla, se kterým měl pan M. po nehodě krátce hovořit, však z místa nehody ujel. Z evidencí dostupných Policii ČR byl zjištěn stěžovatel jakožto provozovatel tohoto vozidla.
- Hlídka Policie ČR nalezla vozidlo s uvedenou SPZ v blízkosti místa trvalého bydliště stěžovatele. V místě trvalého bydliště stěžovatele, kam se dostavil i pan M., došlo z jeho strany k označení osoby stěžovatele jako řidiče, který se měl dopravní nehody účastnit.
- Stěžovatel byl poté ze strany Policie ČR vyzván k podrobení se dechové zkoušce za účelem zjištění přítomnosti alkoholu, což stěžovatel odmítl. Následně se rovněž odmítl podrobit lékařskému vyšetření spojenému s odběrem vzorku biologického materiálu.

[18] Stěžovatel zpochybňuje pravomoc orgánů policie ČR učinit výzvu ve smyslu § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu v situaci, kdy nebylo dostatečně prokázáno, že se vyzývaná osoba provozu účastnila. Stěžovatel totiž od počátku tvrdil, že se uvedené dopravní nehody neúčastnil. S uvedeným názorem stěžovatele se Nejvyšší správní soud s ohledem na nesporné skutkové okolnosti případu neztotožňuje, naopak, přisvědčuje názoru krajského soudu i žalovaného.

[19] Jakkoli jazykový výklad interpretovaného ustanovení, tj. že přestupek byl spáchán „*v provozu na pozemních komunikacích*“, může svádět k závěrům, že osoba, která se přímým způsobem neúčastní provozu na pozemních komunikacích jako řidič, tedy

účastník provozu na pozemních komunikacích, který řídí motorové vozidlo [§ 2 písm. d) zákona o silničním provozu], nemůže být podrobena výzvě ve smyslu § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu, jednalo by se o závěr rozporný s účelem ustanovení § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích, který reflektuje porušení povinnosti stanovené v § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu, a tedy o závěr nesprávný.

[20] Účelem předmětného ustanovení § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích, je totiž potřeba zajistit spolupráci účastníka provozu na pozemních komunikacích se správními orgány, a to bez ohledu na to, zda se v okamžiku výzvy jedná o účastníka přímého, tj. řidiče před výzvou bezprostředně řídícího motorové vozidlo. Řidičem, na něhož se vztahuje povinnost vymezená v § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu, bude i ten řidič, který byl přímým účastníkem silničního provozu před určitým časovým okamžikem. Musí zde však existovat na první pohled zjevná souvislost mezi důvodem k učinění výzvy a účastí vyzývané osoby v provozu na pozemních komunikacích jakožto řidiče. Ačkoliv tedy v okamžiku, kdy se stěžovatel měl na základě kvalifikované výzvy podrobit vyšetření na přítomnost alkoholu, nebylo ještě dostatečně prokázáno, že se účastnil oznámené dopravní nehody, nejedná se o skutečnost, která by mohla zbavit policejní orgány oprávnění učinit výzvu ve smyslu ustanovení § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu. Rovněž následky plynoucí z naplnění skutkové podstaty přestupku ve smyslu § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích zůstávají samozřejmě zachovány.

[21] Krajský soud v této věci uvážil správně, pokud první podmínku k naplnění skutkové podstaty přestupku podle § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích vyložil v tom smyslu, že přestupek musí být spáchán „v souvislosti s provozem na pozemních komunikacích“. Tato souvislost je v daném případě dána především svědectvím druhého účastníka dopravní nehody, který si poznamenal SPZ vozidla stěžovatele, a rovněž ztotožněním stěžovatele s řidičem tohoto vozidla ze strany tohoto účastníka, a to ještě před učiněním výzvy k podrobení se kontrole na přítomnost alkoholu. Tyto indicie, dále společně s faktickým přiznáním stěžovatele, že v době nehody byl jako řidič účastníkem silničního provozu, oprávněně vedly policejní orgány k důvodnému podezření (nikoliv však k bezpečnému zjištění), že stěžovatel byl účastníkem nehody. Přestože nakonec nebylo prokázáno, že by se stěžovatel dopravní nehody účastnil [řízení o přestupku podle § 22 odst. 1 písm. j) a l) zákona o přestupcích bylo pro nedostatek důkazů zastaveno], nejedná se o skutečnost, která by jej bez dalšího zbavovala odpovědnosti za přestupek podle § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích.

[22] Lze tedy učinit dílčí závěr, že první podmínka skutkové podstaty přestupku podle § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích bude naplněna i tehdy, bude-li zřejmá souvislost s účastí vyzývané osoby v provozu na pozemních komunikacích. Ze skutkových okolností daného případu, ke kterým je třeba přiřadit i rozumně odůvodněný časový interval po oznámení dopravní nehody (zhruba 2 hodiny), v němž byl stěžovatel vyzýván k podrobení se vyšetření na přítomnost alkoholu za situace, kdy bylo známo, že druhý účastník nehody z tohoto místa ujel, není o této souvislosti pochyb. Opačný závěr by v obecné rovině mj. zvýhodňoval ty řidiče, kteří svoji účast na dopravní nehodě „řeší“ opuštěním místa nehody ve snaze zbavit se odpovědnosti za takové jednání v naději, že nebudou dopadeni.

[23] Nyní je proto možné přejít k posouzení, zda byla naplněna i druhá podmínka skutkové podstaty přestupku, tj. zda se stěžovatel odmítl ke kvalifikované výzvě podrobit vyšetření na přítomnost alkoholu. Druhá stěžejní námitka stěžovatele totiž spočívá v tvrzení, že výzvě podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu

vyhověl tím, že sám dobrovolně uznal konzumaci alkoholu. K této úvaze stěžovatele se však nemůže Nejvyšší správní soud rovněž přiklonit.

[24] Přiznání konzumace alkoholických nápojů ještě před provedením vyšetření na přítomnost alkoholu nezbavuje vyzývanou osobu odpovědnosti za přestupek spočívající v odmítnutí podrobit se takovému vyšetření. Je třeba zdůraznit, že při vzniku odpovědnosti za tento přestupek se vůbec nezohledňuje, zda vyzývaná osoba skutečně požila či nepožila alkoholický nápoj. To není v daném případě fakticky relevantní, neboť účelem tohoto právního nástroje je zajištění spolupráce vyzývané osoby se správními orgány. Tato spolupráce přitom musí být v zásadě zajištěna aktivním jednáním vyzývané osoby spočívajícím v tom, že se podrobí vyšetření na přítomnost alkoholu, tj. dechové zkoušce provedené analyzátorem alkoholu v dechu, event. odbornému lékařskému vyšetření (viz § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb.).

[25] V tomto ohledu je možné odkázat na ustálenou judikaturu ve věci přestupků na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, konkrétně k ustanovení § 30 odst. 1 písm. i) zákona o přestupcích, podle něhož se přestupku dopustí ten, kdo se odepře podrobit vyšetření, zda není ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou, k němuž byl vyzván podle zvláštního právního předpisu (tím je zákon č. 379/2005 Sb.), který je faktickým „předchůdcem“ ustanovení § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích. Jak uvedl Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 As 33/2007 - 150, *„účelem zákona o přestupcích zde není trestat řízení motorového vozidla po požití alkoholu, ale zajistit potřebnou spolupráci podezřelého se správními orgány, resp. trestat odmítnutí takové spolupráce, která je nutná pro řádné vyšetření případného jiného přestupku na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi*“ (obdobně viz rozsudek ze dne 1. 2. 2006, č. j. 1 As 7/2005 - 78). V rozsudku ze dne 25. 8. 2004, č. j. 2 As 35/2004 - 53, publ. pod č. 406/2004 Sb. NSS, pak Nejvyšší správní soud podotknul, že odmítnutí podrobit se příslušnému vyšetření představuje procesně závadné jednání, kterým je bráněno správním orgánům, aby došlo k zajištění důkazů svědčících pro zjištění souvisejících přestupků [zde požití alkoholického nápoje před či při výkonu činnosti, při níž by mohlo dojít k ohrožení zdraví lidí nebo poškození majetku podle přestupků vymezených v ustanovení § 30 odst. 1 písm. h) nebo ch) zákona o přestupcích].

[26] Co se týká čtvrté podmínky skutkové podstaty předmětného přestupku, tedy zda vyšetření stěžovatele nebylo spojeno s nebezpečím pro jeho zdraví, postačí uvést, že stěžovatel při odmítnutí vyšetření ani nepoukazoval na případný negativní vliv takového vyšetření. Stěžovatel odmítl jak dechovou zkoušku, tak i odborné lékařské vyšetření (§ 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb.). Eventuální námitka negativního vlivu vyšetření na zdraví stěžovatele by přitom zřejmě měla váhu toliko v případě odborného lékařského vyšetření. Relevantnost takto zdůvodněného odmítnutí by nicméně mohla potvrdit či vyvrátit teprve kvalifikovaná osoba (lékař); to však stěžovatel neumožnil. Přitom je takový postup stěžovatele nelogický. Pokud byl totiž přesvědčen, že se dopravní nehody neúčastnil, ani případné pozitivní vyšetření na přítomnost alkoholu (na kterou ostatně sám poukazoval) by nemohlo být důvodem k jeho postihu, tvrdil-li, že alkohol požil až po ukončení jízdy v motorovém vozidle.

[27] Z výše uvedeného již vyplývá, že důvodná není ani námitka týkající se vad řízení spočívajících v tom, že skutková podstata, z níž bylo vycházeno, je v rozporu se spisem. K naplnění skutkové podstaty přestupku podle ustanovení § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích totiž nebylo nutné prokazovat, zda se stěžovatel skutečně dopravní nehody

účastnil. K učinění výzvy ve smyslu § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu postačovalo toliko důvodné podezření, že stěžovatel účastníkem silničního provozu byl, resp. že se mohl na konkrétní dopravní nehodě podílet.

V. Shrnutí a náklady řízení

[28] Krajský soud dospěl v této věci ke správnému závěru, pokud potvrdil, že jednáním stěžovatele došlo k naplnění skutkové podstaty přestupku podle § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích ve spojení s § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu.

[29] Nejvyšší správní soud proto shrnuje, že nedošlo k naplnění kasačních důvodů vymezených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., kasační stížnost tedy shledal nedůvodnou a podle § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

[30] O nákladech řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovanému nevznikly náklady řízení přesahující jeho běžnou činnost, a proto mu ani jejich náhrada přiznána nebyla.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. února 2011

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu